

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Број: 01-49030
5.11.2019
Јагодина

На основу члана 73. став 7. Статута, Факултет педагошких наука
Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Реализација физичкој васпитања и предшколским усавађавањем* кандидата Виолете Петровић и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеног завршног рада* број 01-4901/1 од 05.11.2019. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеки Факултета.

III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено администратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 05.11.2019. године.

Самостални стручно-технички сарадник
за студије и студентска питања – мастер
и докторске студије

Милан Лукчић
Милан Лукчић

ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
ЈА ГОДИНА

УМЕНО		5.11.2019.		
Одл. јед.	Број	Прил.	Веома	
01	49011			

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај комисије за оцену и одбрану **ЗАВРШНОГ РАДА НА МАСТЕР АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу бр. 01-2920/1 од 22.06.2018. године образована је комисија за оцену и одбрану **завршног рада на мастер академским студијама**, под називом **РЕАЛИЗАЦИЈА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА**, кандидата Виолете Петровић, у саставу:

Председник,

1. Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са мешовитом наставом*, председник.

Чланови:

2. Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичкој васпитања*, ментор.
3. Др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са мешовитом наставом*, члан.

Поступајући по Одлуци Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, а у складу са академским правилима и уобичајеним нормама које важе и примењују се у оваквом раду Комисија је упозната са структуром и текстом **завршног рада на мастер академским студијама**, а која је, у сасвим прикладној форми, правовремено достављена, па је објективно у могућности, захваљујући на поверењу подноси Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу следећи

И З В Е Ш Т А Ј

Завршни рад на мастер академским студијама *Виоле Пејковић РЕАЛИЗАЦИЈА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА* је урађен на 53 стране формата А4, са проредом – један и један примереним маргинама и бројем редова текста по страници. Опскрбљен је са 20 табела и 20 графика, које су уграђене у основни текст завршног рада и са истим чине логичну целину.

Консултовано је 20 библиографских јединица (литература) и углавном су то дела и радови који се директно односе на истраживани простор, а временски су актуелни и релевантни за ниво, врсту и намену рада.

Текст је логички и функционално раздељен на четири поглавља. Свако поглавље рада чини, у стилском и функционалном смислу, сасвим логичан део рада, али су, такође, и сви ти делови

завршног рада укомпоновани у једну кохерентну целину, која је у чврстој „вези“ са основном идејом рада.

Кандидат у *уводном делу* истиче следеће: Предшколско васпитање и образовање подразумева васпитање и образовање деце предшколског узраста, односно узраста од шест месеци до поласка у основну школу. Тиме, предшколско васпитање и образовање, представља почетак институционалног образовања и васпитања деце, а носиоци тога су предшколске установе. Предшколско васпитање и образовање има важан утицај на развој детета и представља основ за каснији успех у животу у погледу даљег образовања, добробити, запошљивости и социјалног укључивања. У предшколској установи се настоји да се оформи емоционална личност, свесна себе и својих потенцијала, своје друштвене и природне средине, која је отворена, комуникативна, конструктивна и креативна, задовољна и испуњења оптимизмом у односу на себе, друге људе и живот у целини, која се руководи хуманим вредностима и тежњама, код које су уравнотежена физичка, интелектуална, емоционална и социјална својства, однеговане аутентичне потребе, развијене личне карактерне црте, као и индивидуалне склоности и способности (Каменов, 1997).

Поред наведеног, један од задатака предшколске установе је и да допринесе физичкој зрелости и готовости деце за полазак у школу. Наиме, узраст деце до седме године живота идеalan је за стварање моторичких основа које ће допринети лакшем усвајању моторичких вештина и стварању навика у старијим узрастима. Програм физичког васпитања у предшколској установи, по квалитету и обиму, треба да задовољи дететову дневну потребу за физичком активношћу, игром и опуштањем. Тиме се делује на биолошки раст, као и на моторички и психолошки развој. Такође, применом одговарајуће врсте, интензитета, трајања и учесталости редовна физичка активност важан је фактор у превенцији разних врста оболења.

Од најмањег узраста треба започети са позитивним ставовима и формирањем навика за редовно телесно вежбање, како у вртићу тако и у породици. Применом различитог садржаја у адекватним установама мора се спроводити едукација родитеља и васпитача. Све физичке активности које дете упражњава током дана дешавају се у вртићу и у слободно време, а евидентно је да нема довољно релевантних података о тим активностима предшколске деце.

Због свега наведеног јавља се потреба за праћењем физичке активности предшколске деце, те се овим истраживањем желело доћи до мишљења васпитача о значају физичких активности у предшколским установама, обиму кртне активности деце у вртићу, као и анализи моторичке ангажованости деце на усмереним телесним активностима.

За добијање информација о обиму кртне активности деце током боравка у предшколској установи коришћен је анкетни упитник (Прилог 1) који су попуњавали васпитачи ПУ "Пионир" у Јагодини.

У *штеоријском делу* рада кандидат се осврнуо на;

- организационе форме рада физичког васпитања у вртићу (Усмерена телесна активност; Јутарње телесно вежбање (јутарња гимнастика); Телесно-рекреативна пауза; Шетња; Излет; Телесно-ритмичка активности);
- вештине васпитача потребне за реализацију физичких активности;

- значај физичке активности за психофизичко здравље;
- препоруке за физичке активности предшколске деце;
- анализу досадашњих истраживања.

О физичким активностима деце у предшколским установама постоји мало објављених радова, а разлог је, вероватно, исти као и за њихове дневне кретне активности.

Спроведено истраживање (Reznik et al., 2013) с предшколском децом и децом првог разреда потврђује постојање одређених специфичности у дневним кретним активностима у установи. Деца првог разреда остварују већи број корака током дана у установи (првац 2.650 у односу на 2.268 корака предшколца); дечаци се више крећу (дечаци 2.570 у односу на 2.377 корака девојчица); већа кретна активност се остварује уколико се током дана спроводи организована физичка активност (када се спроводи 3.164, а када се не спроводи 2.439 корака) и када се одмор одржава на отвореном (када се одржава на отвореном простору 2.906, а када није на отвореном 2.416 корака). Поред наведеног, у истраживању се није утврдила статистички значајна разлика броја корака у односу на индекс телесне масе. Ово истраживање је спроведено током пет узастопних радних дана, а деца су боравила у установи приближно шест сати.

У истраживању спроведеном у Шведској, 2010. године, утврђено је да деца у предшколској установи просечно проводе 7 сати и 22 минута, а за то време просечно остваре 7.313 корака (Pagels, Boldemann, & Raustorp, 2011). Аутори још наводе да се старији узраст деце више креће.

Што се тиће истраживања на нашем подручју, нема доволно информација о физичким активностима деце у вртићу. Студије се углавном своде на податке о трајању активности и моторичкој ангажованости.

Тако Финдак и сарадници (1996) наводе да просечна ангажованост деце узрасла три и по године током усмерених активности износи 7,29 минута, а трајање 20,46 од предвиђених 25. У сличном истраживању спроведеном с децом просечне старости четири и по године показало се да од предвиђених 30 минута, активности трају 24, а деца су моторички ангажована 9,46 (Ружић и сар., 2006).

Јанковић (2011) је својим истраживањем утврдио да у нашој средини усмерене телесне активности предшколске групе просечно трају 29,55 од предвиђених 35 минута. Највећи део тог времена се користи за реализацију главног дела активности, укупно 49%, док се на уводни део користи 12%, припремни 26%, а завршни 13%. Моторичка ангажованост деце на активностима у просеку износи 17,04 минута или 57,1% укупног трајања. Добијена висока вредност ангажованости пре свега се односи на уводни и припремни део активности, који у збиру износи 10,08 минута, док се преостало време ангажованости односи на остале делове у структури. Проценом ангажованости деце у сваком појединачном делу структуре активности утврђено је да су у уводном највише ангажована деца која спроводе атлетске вежбе. У припремном делу не постоји статистички значајна разлика између група испитаника, а највећа разлика се уочава у главном делу активности. Тада су најангажованија деца која упражњавају полигоне са задацима, а најмање ангажована деца која упражњавају гимнастичке садржаје.

Бала (2002) наводи да не постоји статистички значајна разлика у моторичкој ангажованости дечака и девојчица. Ово је битан фактор, јер васпитачи не морају планирати програме посебно за дечаке и девојчице, а то се такође одражава на рационално коришћење времена.

На основу анализираних истраживања може се закључити да директно посматрање може бити вишеструко корисно, јер се могу прикупљати подаци о садржају, типу, интензитету физичке активности итд., као и о њиховом социјалном и педагошком аспекту.

Методологија истраживања

Методологијом су обухваћени: предмет и проблем истраживања, циљ и задаци истраживања, хипотезе истраживања, методе и поступци истраживања, узорак и време истраживања.

Проблем истраживања се односио на анализу реализације физичке активности предшколске деце. Проблем истраживања подразумева праћење физичке активности деце током дана и недеље у предшколској установи и прикупљање података о њиховим активностима. Физичка активност у предшколској установи подразумева дечју ангажованост на усмереним телесним активностима и њихову целодневну кретну активност док бораве у установи.

Предмет истраживања је је значај и учесталост примене физичких активности у васпитним групама ПУ "Пионир" у Јагодини.

Циљеви истраживања су: утврдити мишљења васпитача о значају физичких активности у предшколским установама, одредити обим кретне активности деце у вртићу, и анализирати моторичку ангажованост деце на усмереним телесним активностима. Поред тога, циљеви истраживања су:

- утврдити колико времена просечно васпитачи користите за примену физичких активности;
- утврдити начине на које васпитачи врше поделу деце у групе при обављању физичких активности;
- утврдити како васпитачи организују елементарне игре;
- утврдити да ли и на које начине васпитачи укључују децу у елементарне игре ако су она изузета из физичког васпитања и
- утврдити ком полу су елементарне игре интересантније.

Задаци истраживања су изведени на основу постављених циљева:

- проучити релевантну литературу;
- сачинити инструмент истраживања;
- спровести истраживање на планираном узорку;
- статистичким поступцима обрадити прикупљене резултате и
- добијене резултате приказати табеларно и графички.

На основу дефинисаног проблема, предмета и постављених циљева и задатака истраживања, дефинисане су следеће хипотезе:

X1 - Васпитачи имају позитиван став о значају физичких активности деце у предшколским установама.

X2 - Постоји статистички значајна разлика у времену трајања усмерених физичких активности и осталих садржаја који обухватају физичку активност деце током боравка у предшколској установи.

X3 - При реализацији усмерених физичких активности кроз елементарне игре, васпитачи на разне начине активирају децу да што више учествују у истим.

X4 - Елементарне игре су подједнако популарне и код дечака и код девојчица.

X5 - Постоји значајна интеракција између деце током физичких активности.

X6 - Васпитачи имају позитиван став о томе да постоји потреба за укључивањем деце изузете из физичких активности и родитеља у телесне активности.

Истраживање је спроведено у вртићима: "Бамби", "Лептирић" и "Сунце". Сви наведени вртићи припадају Предшколској установи "Пионир" из Јагодине.

Избор вртића за истраживање био је намеран. На избор је утицала жеља да њихов модел буде узор за генерално побољшање услова у вртићима, па се резултати могу односити на све вртиће који имају или ће у будућности имати такве услове.

У истраживање су биле укључене све групе из вртића, а услов је био да су васпитачи били спремни за сарадњу. Због величине узорка истраживање је спроведено код укупно 50 васпитача наведене предшколске установе.

Подаци релевантни за ово истраживање прикупљени су анкетом међу васпитачима деце предшколског узраста у наведеној установи. Примењен је анкетни упитник са 20 питања.

Подаци су прикупљени анкетирањем, а као инструмент за процену нивоа физичке активности је коришћен анкетни упитник. Упитник се састоји од 20 питања и процењује ставове васпитача о физичким активностима деце у предшколској установи. Понуђени одговори на постављена питања су дати у форми Ликертове петостепене скале (11 питања). Питања везана за начин организације и популарност физичких активности код деце укључивала су и процену интензитета и временског трајања активности. Независне варијабле чинили су лични подаци испитаника (пол и узраст), док су зависне варијабле чинила питања (9 питања) за процену начина организације и популарност физичких активности код дечака и девојчица.

II РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати су приказани табеларно (бројчана (n) и процентуална (%)) и графиконима. На питање: Физичко васпитање има велики значај за децу предшколског узраста, највећи број испитаника, њих 45, потпуно се слаже са ставом да физичко васпитање има велики значај за децу предшколског узраста, док се 4 испитаника углавном слаже. Само 1 испитаник тврди да се углавном не слаже са ставом да физичко васпитање има велики значај за децу предшколског узраста. На питање: Усмерена телесна активност има позитиван утицај на развој деце, сви испитаници (њих 50) имају изузетно позитиван став о значају усмерених телесних активности на развој деце предшколског узраста. На питање: Време трајања усмерене телесне активности значајно утиче на физички развој детета, 46 испитаника има позитиван став о утицају времена трајања усмерених телесних активности на физички развој детета, 3 испитаника се углавном не слаже са оваквим ставом, док 1 испитаник нема мишљење о дужини трајања усмерених физичких активности. Питањем Јутарње телесно вежбање (јутарња гимнастика) има позитиван утицај на развој деце, већи део испитаника (њих 38) потпуно се слаже са констатацијом да јутарње телесно вежбање (јутарња гимнастика) има позитиван утицај на развој деце, њих 6 се углавном слаже, 4 се углавном не слаже, док 2 испитаника имају став да се у потпуности не слажу са изнетом чињеницом. На питање: Време трајања јутарње гимнастике значајно утиче на физички развој детета, од укупног броја испитаника, њих 38, има позитиван став о утицају времена трајања јутарње гимнастике на физички развој детета, 2 испитаника немају мишљење о значају времена трајања јутарњег телесног вежбања, док 10 испитаника има негативан став о утицају времена трајања јутарње гимнастике на физички развој детета. 32 испитаника се слаже и 11 испитаника се углавном слаже да шетња утиче на развоју детета. На питање: Телесно-ритмичка активност има позитиван утицај на развој деце, 25 испитаника се потпуно слаже са ставом да телесно-ритмичка активност има позитиван утицај на развој деце, док се 14 испитаника изјаснило да се углавном слаже. Углавном се не слаже 7 испитаника, односно у потпуности се не слаже 1 испитаник. Три испитаника немају мишљење о утицају телесно-ритмичких активности на развој деце. Да су Проспорни услови неопходни су за организовање усмерених телесних активности изјаснило се чак 41 испитаник. Сагледавањем приказаних резултата са пуним правом се може рећи да Васпитачи имају позитиван став о значају физичких активности деце у предшколским установама чиме је у потпуности потврђена прва хипотеза истраживања.

Када је у питању засићуљеносћ организације физичке активности у току недеље, већина испитаника (56%) организује физичке активности 2 до 3 пута недељно, док 44% испитаника то чини свакодневно. Највећи број испитаника, њих 35, за реализацију јутарњег телесног вежбања користи мање од 10 минута, док 15 испитаника у реализацији јутарњег телесног вежбања у физичком васпитању проводи више од 10 до 15 минута. 45 испитаника тврди да за реализацију усмерених телесних активности користи више од 20 минута. Далеко мањи број испитаника користи од 15 до 20 минута (њих 4), док само 1 испитаник тврди да за реализацију усмерених телесних активности користи 10 до 15 минута. Резултати показују да постоји јасна временска разлика у реализацији јутарњих телесних активности (70%) и усмерених телесних активности (90%) чиме је потврђена друга хипотеза истраживања која гласи: *Постоји статистички значајна разлика у времену трајања усмерених физичких активности и осеталих садржаја који обухватају физичку активност деце током боравка у предшколској установи.* Код ћоделе деце у првој 32 испитаника сасвим случајно врши поделу деце у групе, док 18 испитаника тврди да из одређених разлога намерно формира групе за игру. Испитаници који су одговорили да случајно формирају групе, њих 32, изразили су следеће разлоге због којих то чине: како групе не би биле сталне, да физички способнија деца привуку оне слабије, јер је то најбржи начин формирања група, због сарадње и толеранције између деце, да се не би створила одбојност код деце, у циљу да се деца боље упознају и др. Предности случајног начина формирања група су у томе да се не губи много времена, док се надостаци огледају у томе да групе често могу бити неједнаке и да се физички слабија деца, на тај начин, потискују из игара. Испитаници који су одговорили да намерно формирају групе, њих 18, изразили су следеће разлоге због којих то чине: како би групе биле подједнаке, како би се игра боље реализовала, због различитих моторичких способности, због понашања деце, како би сва деца подједнако учествовала у игри због конкуренције и како би деца научила да поднесу пораз. Код увођења нових игра које деца не знају, 27 испитаника, што представља већину, бар једном месечно примењује елементарне игре које деца не знају, што свакако доприноси развоју психо-физичких карактеристика деце. Са новим играма, деце уче нове моторне покрете, укључују нове групе мишића и савладавају нове врсте кретања. Међутим, доста је велики и број васпитача који нове игре уводи само пар пута у току школске године (19 испитаника) или их никако не уводи, 4 испитаника. На питање "На који начин обично мењају посматрајућу игру?" испитаници су указали на бројне начине промене правила игре. Највише испитаника (њих 32) тврди да правила игре мења тако што врши промену режима кретања, следе испитаници који укључују додатне ловце (24 испитаника), испитаници који врше промене величине терена и реквизита (14), испитаници који додају разна нова правила играма (13), 11 испитаника динамику игре мења увођењем мањих или већих група, 9 испитаника повећава комплексног задатака, док 6 испитаника променом приче или људи који се понављају у игри мења правила основне игре. *Што се тиче активности деце у играма, 3/4 васпитних група посматраних васпитача сва деца активно учествују у елементарним играма, док 24% испитаника тврди да у њиховим васпитним групама има деце која не учествују активно у овим играма.* Узевши у обзир да су испитаници одговарали са *не* и у случају да само једно дете не учествује активно, може се рећи да је број физички активне деце на задовољавајућем нивоу. Овим је потврђена хипотеза да при реализацији усмерених физичких активности кроз елементарне игре, васпитачи на разне начине активирају децу да што више учесишу у истим. Када је у исташању укључивање родитеља у физичке активности, анкетирани васпитачи имају подељена мишљења, али већина се углавном слаже за тврдњом (54%) о укључивању родитеља у организовање активности, 16% испитаника се у потпуности слаже са ставом, 14% нема мишљење, 2% васпитача се углавном не слаже и 7% се у потпуности не слаже са ставом. Сарадња родитеља и васпитача у предшколској установи, према ставовима васпитача, неопходна је и од великог је значаја, самим тим васпитачи се труде да у великој мери укључе родитеље кад год је могуће.

То су углавном рекреативне активности које се организују ван предшколске установе или за празнике.

На основу података добијених анкетирањем ставова васпитача о физичким активностима деце у предшколским установама, њиховој учесталости и времену трајања, према добијеним резултатима долазимо до закључка да се деца недовољно баве рекреативним активностима у односу на нормативе. Предшколске установе са квалитетно едукованим васпитачима могу имати велики утицај на развој навика бављења физичким и рекреативним активностима код деце у најранијем периоду. Управо због опадања физичке активности деце на свим узрастима потребно је усмерити посебну пажњу на физичке активности деце, промовисање позитивног утицаја истих на организам и здравље деце, поготово у најосетљивијем развојном узрасном добу - предшколском узрасту.

Подаци добијени истраживањем показали су да се у предшколским установама физичке активности у којима су деца физички активна организују скоро свакодневно кроз јутарњу гимнастику и усмерене телесне активности. Такође, истраживање је показало да су васпитачи свесни позитивног утицаја физичких активности које организују свакодневно, као и да временско трајање активности није доволјно. Ипак, ту утичу други фактори, као што су величина радне собе, опремљеност предшколске установе материјално-просторним условима, али и индивидуалне развојне карактеристике деце у васпитној групи.

Васпитачи морају бити спремни за даље усавршавање и проширивање знања на пољу физичког васпитања деце у предшколским установама па је неопходно организовање семинара који промовишу позитиван утицај физичких активности на здравље деце предшколског узраста. Такође, и државни органи задужени за сферу спорта и развоја деце и омладине треба да организују акције са циљем промовисања физичких активности, подизањем свести родитеља о потреби и значају физичких активности за правilan раст и развој деце, и рекреације као превенције против разних оболења. У том смислу, треба организовати стручна предавања на ову тему, повећати број телевизијских емисија у којима се истиче позитиван утицај физичких активности како би редовна физичка активност постала део свакодневних активности деце.

III ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Кандидат **Виолеја Пејровић** је испунила све Законом предвиђене услове за израду и преглед финалне верзије завршног рада на мастер академским студијама. Завршни рад је у целини урађен са савременим теоријско-методолошким захтевима израде научних радова. Планирано истраживање успешно је реализовано. Систематично и прегледно су представљени резултати емпиријског истраживања. Обимна и референтна литература истакнутих аутора условила је адекватан приступ теоријском оквиру рада и дискусији добијених резултата.

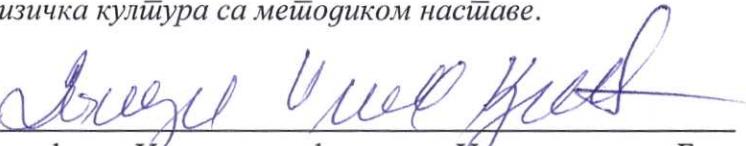
Комисија је једногласна у оцени да завршни рад на мастер академским студијама има све карактеристике самосталног научног рада и представља значајан допринос сложеној, значајној и актуелној проблематици у области спортско – рекреативних активности деце предшколског узраста.

На основу укупне квантитативне и квалитативне анализе свеукупног рада Комисија за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама је једногласна у оцени да је кандидат **Виолеја Пејровић** испунила све законске и научне захтеве које се од ње у смислу писања завршне верзије завршног рада на мастер академским студијама и траже, те предлаже Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу да прихвати урађени завршни рад на мастер академским студијама под називом **РЕАЛИЗАЦИЈА**

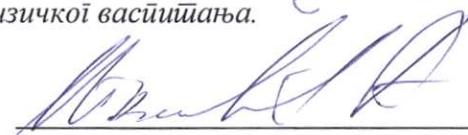
ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА, и кандидата позове на јавну одбрану.

1. Комисија:

Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком васпитања*.

2.

Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичкој васпитања*.

3.

Др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком васпитања*.